

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 5
Negyed évre . . . 2	Negyed évre . . . 2	Negyed évre . . . 2	Negyed évre . . . 2
Egy óra	Egy óra	Egy óra	Egy óra
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Felelős szerkesztő: **Uj. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOPFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Utolsó sugarak.

A délibábos rónaság fölött némán és fehéren terül el a téli hónap szemfedője; lágyan borul az édes anyaföldre, melynek pihenő keblét kiengetszeli a zordon télnek dermesztő fagyával, hogy termő erőt löveljen bele a következő esztendő számára.

Bucsuzó napsugár bágyadt tekintete suhan végig a hófehér takarón; s a lemenő nap mintha vonakodnék megválni birodalma színhelyétől; mintha hosszabb volna az alkony ezen a napon: tovább révedeznek a hóborított tájakon az utolsó sugarak.

Ó esztendő utolsó napja van,

Egy homokszemmel apadt az idévégtelességének kifogyhatatlan fővény-órája: egy pára cseppel kevesebb az örökkévalóság tengerében.

Álljunk meg egy pillanatra itt az esztendő véghatárán; vessünk egy bucsu pillantást a bucsuzó esztendő utolsó napjának alkonyán a lehanyatlott év munkájára, mielőtt az új esztendő hajnal sugarait reánk lövelné.

Előbbre haladt az idő, de haladtunk-e mi? Haladt-e az emberiség, tett-e eredményes lépést hazánk, nemzetünk, városunk az óhajtott célok felé?

Komorán borognak a téli látha-

táron a szomorú felhők, mintha csüggeteg reménységeink foszlányai volnának.

Azt reméltük, hogy ez a nap, az 1902. év szilveszter napja az utolsó kő lesz gazdasági önállóságunk kriptáján s hogy a holnapi napon már felpattannak e komor boltozatnak erőszakos zárai s az ujesztendő meghozza nemzetünknek az oly régóta várt új évi ajándékot: az önálló vámterületet.

Keserves csalódás.

Nemzeti törekvéseink méltán várt kielégítése helyett kínos bizonytalanság homálya borul reánk, mint nehéz, fojtó köd; s ezek egy bizonyos kapzsi szomszédunk s a nemzetünk nyakára nehezült idegen hatalom telhetetlenségének újabb követelődzései.

S az ellenállás erejének ellenállhatatlan megnyilatkozása helyett ernyedést, tétlenséget tapasztalunk, mintha kihalt volna a nemzeti idélok szeretetének olthatatlan lángja, mintha megunt volna nemzetünk a küzdelmet s elfáradva, gyöngülve tetlenül várna a bekövetkező sujtó vészeket.

A jog, törvény és igazság üres jelszavaival szédelgő hatalom megbénító s altató hatása alatt mintha elzsibbadt volna a nemzet önérzete s akarata ereje.

Bizony elszomorító képet tárnak mi élénk ezek a bucsuzó sugarak.

De mégis felragyog a vigasztalásnak egy élénk csilláma; öröm és reménység fénye villan felénk, mikor városunk polgárságának az utóbbi napokban tanúsított magatartására igaz lelkesedéssel kivívott fényes sikerére tekintünk.

Ime Debreczen, az ország tegmágyarabb s egyik leghatalmasabb városa megmutatta: mit tud teremteni a szabad meggyőződés, a polgári önérzet, a nemzeti célok iránti önzetlen lelkesedés.

A nemzeti függetlenség táborának törhetlen elvhűségű helyi vezére egy-szersmind az egész város fővezére lett s a győzelmes függetlenségi tábor nem fog pihenőt tartani: míg a város dicsőséges magatartásával hasonló példára nem bírja az egész országot, míg egy hatalmas legyőzhetetlen nagy táborba nem gyűjti állami függetlenségünk lobogója alá az egész magyarságot.

Ez a reménység aranvozza meg a letűnő esztendő utolsó sugarait; s a reménységnek biztató fénye tündököl felénk a beköszöntő új év hajnalán.

B. I.

Tárczajegyzetek.

Irta: **András diák**

(Nótás Szabó Pál.)

Sok fura, különös elméletet teremtett már a tudomány. Nem utolsó ezek között az, amely arra felel, hogy miként terem a magyar népdal? A tudomány erre azt feleli, hogy a magyar népdal tánczközben születik; egyik tánczos mond egy sort, a másik rámondja a másodikikat és így tovább.

Hát hiszen lehet. A táncz a fiatalság szenvedélye. Tánczközben a lélek erős lánggal lobog; a szerelem, a keserv, a gyönyörűség és a fájdalom rendkívül élénk, mikor ki a párjának örül, ki meg a párját siratja. Az ereken életöröm árad szét, ha vigadni van ok; s viszont az öröm fényességében kétszeresen érzi sötét gyászát s szomorú.

Csak hogy hát régen tudott dolog az, hogy ezer számár ember sokadalma nem ér fel egy okos emberrel. Az eszék mennyiségük szerint nem csomósodnak össze valami különös nagy észszé. Ezer ember csak olyan okos, amilyen okos a köztük levő legokosabb. Ugyanez áll a versköltőre is. Jó is

volna: hiszen ha a sokaságban összeadódik a költő tehetsége: száz közepes költő összeállna s megírna a világ legragyogóbb költeményét.

De hát ez nem lehet. Nem lehet az sem, hogy a népdalokat tánczközben hozza létre a falu fiatalsága. A népdalt is éppen úgy szerzi valaki, mint ahogy Petőfi Sándor szerezte dalait. Csak hogy a népköltészet nem ösmeri a szerzői jogot; legtöbbször a szerző neve is ösmeretlen: egyszer csak fölhangzik egy dal az alkonyatban s következő alkonyatkor már tizen-huszan éneklik. Ha aztán a vers vagy a dallam nagyobb mesteri kézbe kerül, hát az tökéletesebb formába adja már tovább.

Mindenki javit rajta, akiben valami mozog; érzésben, formában, dallamosságban és színben így tökéletesedik a dal. A magyar nép kiválóan költői ösztönű faj; s e költői ösztön olyan, mint a gyémántpor; ha az új népdal, a bárdolatlan gyémántszem végighengeredik rajta: utóvégre tökéletesen kicsiszolt, ragyogó formát kap. Gondolom, ez a megoldása a népdalok termésének.

Mostanság, mikor az élet nyilvánossága egész a népig lehat, — már kezd oszlani a rejtély e kérdés fölől. Ma már ösmerünk

parasztembereket, akik nótákat szereznek; már nem egyszer egy bizonyos ember nevéig eljuthat a nyomozó; annak a neve, aki a meghatározott nótát először énekelte.

Ilyen paraszt-költő volt Nótás Szabó Pál, a hódmezővásárhelyi nótászerző. A XVIII. század végén született s a múlt század hatvanas éveiben került a föld alá.

Számos népdal maradt utána. E dalok lírai szépsége, a kifejezés fordulatossága, a nyelv törzsökös, zamatos magyarsága tekintetéből igazán sajnálnunk kell, hogy e népköltő műveit valaki össze nem gyűjté. Csak Vetró Lajos Endre hódmezővásárhelyi tanácsnok őriz valamelyes gyűjteményt Nótás Szabó Pál verseiből; ezek is úgy maradtak meg, hogy a költő Kosár Pista nevű levélhordónak tollba mondta őket s az íródiák a verseket mint valami levéltáros megőrizte.

De hát a legszebb nótákat nem is kellett őrizni. Megmaradtak azok a nép ajkán. Mint hallom, Hódmezővásárhelyen valóságos hagyomány, ugyszólván irodalomtörténeti meggyőződés, hogy az Erdélyi-féle népköltési gyűjtemény egyik legszebb verse, a „Nem bánom, hogy kanásznak születtem” kezdetű népdal, továbbá a „Cserebogár, sárga cserebogár, — Nem kérdem én tőled,

A kisgazda hitele.

Ha megpróbáljuk mérlegelni, miért vannak kisgazdánk 50 évvel vissza maradván, akik pedig éppen kicsinységünkönél és a rajok beosztott munkaerő mennyiségénél fogva legintenzívebben volnának kezelhetők és így legdusabban jövedelmezők tehetők, azt találjuk a legtöbb kisgazdaság vezetésének bírálatánál, hogy vagy a szellemi vagy az anyagi tőke hiánya okozza a kisgazdaságok ósdi elmaradottságát.

Ha ott kérdezősködünk, ahol nem csak feltesszük, de fel is ismerjük a szellemi tőke hiányát, a kisgazda védekezése az ellen, hogy miért nem dolgozik intenzívebben, rendszeren álokokban nyilatkozik meg; de mindenütt az a vége a dolognak, hogy azt feleli: „én is tudnék szépet, szebbet és jobbat produkálni, ha a szükséges beruházási tőkém meg volna hozzája.“

Ha jobban a dolog mélyére hatolunk, arra az eredményre jutunk, hogy ilyen helyen sok esetben mégis csak a szellemi tőke hiányzott; mert néhány megtakarított fillérre sikerült rábukkanunk a kerdezett gazdának, amelyet pedig nagyon szepen gyűmölcsözően fektethetett volna gazdaságába; de szakértelmének hiánya terjeszkedni, szebbet, jobbat előállítani nem engedte. Ez az al-bemutakozása az ilyen gazdának. Van azután más eset, ahol megvolna a jóakarata a gazdában, hogy szebbet, jobbat hozzon létre; de nincs pénz, nincs tőke, nincs tehetsége, hogy a helyzetet változtasson,

Azokban amíg az iparos és a kereskedő a vállalatához szükséges pénzt közvetlenül a bankjaiból szerzi be és kaphatja megfelelő kamatra és kezességre, addig ez a magyar kisbirtokos embereknek, még ha hosszú utánjárással sikerül is a kölcsönszerzés, a kamattétel magas mivolta mellett az így felvett pénz a mezőgazdaság üzemébe fektetve, egyedül csak veszteséggel értékesíthető. Iparos és kereskedő 8, sokszor 10 százalékra felvett pénzét meg mindig előnyösen forgathatja, nemcsak azért, mert éven át többször, megforgatja, hanem azért is, mert üzletével kapcsolatos a magasabb százalékok mellett való árusítás.

Másként van ez a mezői gazdánál, akik a 8-10 százalékos pénzt egyáltalán nem használhatják, mivel üzletvitelük olyan természetű, hogy bizonyos beruházásaik csak

évek múltán adják vissza a kamatokat, néha akkor is csak 5-6 százalékos.

Már most ha az üzletmenetre vonatkozó ezen igazságokat megértettük, könnyű lesz megérteni a kisgazdák maradiságát, különösen ott, ahol az értelmi tőke megvolna ugyan, de hiányzik a kellő mozgató erő: a pénz.

Nagy baj, hogy a vidéken földmives vagy mezőgazdasági bankjaink nincsenek, mert a pénzükeben leledző kisgazdánk a fentebb ismertetett valótények dacára, a 8-10 százalékra dolgozó bankok aidozataivá válnak. Több napi, néha heti utánjárás után végre sikerül a pénzükeben levő kisgazdának két elfogadható váltó-kezeset találni, úgy, hogy előbb a kezesek, epp úgy az elfogadó, tehermentes birtokokról igazolványt vesznek és visznek a pénzükezethez. Erre azután az intézet több napi fontolgatás után ügyvelbajjal végre kiutalványozza a bajban levő elfogadónak a pénzt, akkor, amikor talán már — más oldalról nyakába szakadt — tartozás miatt perelték vagy végre is hajtották, sőt sok esetben már el is árverelték. Mi ermeszetesebb, mint hogy az ilymódon szerzett kölcsön, eső után való köpönyegnek bizonyul s keservesen érintheti azt a kisgazdát, aki a bajtól menekülni akarván, drágán felvett pénzének még a kamatát sem tudja megszerezni, sőt túl ósdi gazdálkodási rendszere mellett még nagyon sokszor az általa felvett tőkét is egészeben elveszti.

A múlt napokban az egyik legtekintélyesebb fővárosi lap vezető cikkében hosszabban foglalkozott a magyar tőkének Magyarországon leendő értékesítésével és erre irányuló módokat keresve, mesés összegeket emített fel, mint olyanokat, amelyek Magyarországon pénzintézeteiben aranygyümölcsözötlenül hevernek. Hát nem volna érdemes az így heverő pénzeket magyar érdekek, akár ipari, akár kereskedelmi, de legfőképp sajtó mezőgazdasági céljaink érdekében forgalomba hoznunk?

A magyar kisgazdának széles e hazában mindenütt hiányzik a forgatható tőkeje, hitele pedig korlátolt és drága és míg ő esztendőnk hosszú sora óta verejtékesen küzd a válsággal, addig a pénzükezetek évről-évre magas osztalékkal készítik a zárlatot, azoknak a kisgazdának a rovására, akik pénzök legnagyobb részét a gazdag osztalékoknak kielégítésére hordták és hordják össze fel-

vett pénzük kamatai fejében. Visszás állapot ez is, mint nagyon sok egyéb közgazdasági jelenség országunkban, de az önző spekuláns csak tisztán üzleti érdekeket ismer, minden önzetlenség erkölcsi számbavétele nélkül s a közjólét érdeke vajmi apró szerepet játszik.

Ha mi tudjuk azt, hogy nekünk a pénzükezetekben felhalmozott annyi pénzünk van, hogy annak pénzükezeti uton való értékesítése már nehézségekbe ütközik, miért nem adjuk oda egyenlően alacsony kamattal mellett mezőgazdasági vállalatainknak, amelyek beruházni, beléjük életet önteni elsőrendű hazafiúi feladat és nemzeti kötelesség.

A mi legtöbb pénzükezetünk magas összegű kölcsönöknél kisebb kamatot vesz, míg kisebb összegűeknél emeli a kamatot, mindig egyforma kockázat mellett is. Miért van ez?

Holott a kisebb kölcsönt vevők biztonságosabb fizetők és gyakoriabbak, mint a magas kölcsönt elvezők. Mindez azért talán, hogy a kis vállalattal bírók — értem a kisgazdákat — valahogy netán boldogulhatnak is, ha rájuk nézve előnyösebb vállalati összeghez jutnának.

Addig, ameddig a kisbirtokos gazdaember önszegélyző filléres szövetkezete révén olcsó vállalati és beruházási tőkét nem terem, ez a visszás állapot meg nem szűnik. Mert a nagy tőkének pusztán üzleti szempontjai hazafiságot a pénzben nem akarnak ismerni, csak üzleti érdeket. Pedig ha milliárdjait kivinné a tanyákra s beruházná áldott földjébe Kanaánnak, rövid egy pár évtized is óriási változást mutatna földünkön a kis birtokosok intenzívebb kezelése által, mely most csak sanyarog és nyög a magas kamatu tőke terhe és a nincsetlenségnek sulya alatt.

Ne mondja azt senki, hogy az üzleti érdekeknek a hazafiság ne érvényesülhetne és hogy az önzetlenség ne játszhatna szerepet a vállalatok vezetésénél. Mindaddig, míg a nép szegény, támogatnunk közboldogulásunk érdekében kötelességünk. Azért nyujtsunk olcsó hitelt mezőgazdaságunknak és ne legyünk önzők, mert elpusztulunk.

B—ky János.

mikor lesz nyár“ kezdetű nótá, népdalköltészetünknek ez a gyöngye is Nótás Szabó Pál műve. Persze, ezt bizonyítani nagyon nehéz lenne s nem is vállalkozom rá.

Ahelyett ideírom, hogyan vette ki a nép a költő verseiből az énekelni való strófákat. Nótás Szabó Pálnak volt két unokaöccse: ezek Rózsa Sándor idején híres futóbetyárok voltak. A két betyárt aztán a csendőrök agyonlőtték. A paraszt nagybácsi, aki a költészet minden műfajában járatos volt, balladában örökölte meg a véres történetet. És ennek a balladának egy lírai strófáját ma is szelvében éneklé a vásárhelyi nép, a következőkben:

Majd kivisznek a fekete pusztába,
Járj ki hozzám fekete gyászruhába.
Sűrű könnyel öntözd meg a fejfámat,
Mégköszöni a lelkem, ha föltámad.

A népköltő nevezetes nyelvérzékéről és főként nyelvösmeretéről tesz tanúságot egy másik verse. Általánosan használatos az a szokásmondás: „fölkapott az uborkafára.“ Tessék csak meggondolni: ez a mondás fából vaskarika. Nem lehet ez eredeti magyar találmány. Vagy pedig valami föbenjáró ér-

telmetlenség vagy benne, ahogy a nyelvlelkétől igen messze álló művelt társadalom él vele. Bizony, éppen így van a dolog. Nótás Szabó Pál uram nagyon is jól tudta ennek a mondásnak az igazi formáját, meg az értelmét is. Egyik verse ilyen kezdődik: „Fölkapott az uborka a fára.“ Tehát nem fölkapott az uborkafára, hanem az uborka kapott föl a fára.

Az uborka indás növény, de ha csak teheti, felkuszik a fára s ott érleli gyümölcsét a magasban, amely ugyancsak gansgokodik a neki nem való helyen. Éppen így arra mondják igazában ezt a szokásmondást, aki nem a saját erejéből, hanem véletlenül magas polczra jut s ott jogtalanul fesseleg, hányja veti magát. Iholni: így derül ki Nótás Szabó Pál verséből az igazság!

Trefás ember volt az öreg. Egyszer boglyát rakott a városnak. Mikor a napszármért a pénztárnál jelentkezett: persze, hogy nyugtatóványt kért tőle a hivatali rend,

— Nem tudok én írni uram, nem adhatok én nyugtatóványt, — mondotta az öreg.

— De muszáj ám — felelte a bíró, — mert anélkül nem lesz fizetség.

— No hát majd mindjárt lesz nyugtatóvány, — mondta az öreg, azzal befordult az ámbitusra. Kisvártatva jön ám vissza, s rákezdí:

— No írják hát, kész a nyugtatóvány. S bediktálta a következő „nyugtató“:

Tizenhárom huszast kaptam,
Amelyekért boglyát raktam.
Kömlös alatt nagyhajlason,
Magosat, hogy messzelásson.
Ezért kellett a nyugtatóvány,
Kivánta Asztalos Istvány.
Ökigyelme eskütt bíró,
A mindönöket föliró,
A nevetem alátöttem,
Hogy én Szabó Pál fölvöttem.

Ez a „nyugtatóvány“ ma is meg van a vásárhelyi városi levéltárban.

Ilyen ember volt Nótás Szabó Pál. Nyugodjék békességgel! A sirján minden alkalommal kinyílik az emlékezés rózsája, midőn szépséges dalait szájára veszi a nótás kedvű nép.

Rabszolga-kereskedés.

A leányvásár megszüntetése végett Párisban megtartott nemzetközi konferenciáról nagyon érdekes adatokat közöl a Journal genialis croniqueurje J. Claretie. A kérdés — fájdalom — nálunk is nagyon aktuális, s bizonynyal nem lesz érdektelen, ha nagyjában ismertetjük.

„A leánykereskedést figyelemmel kíséző rendőrközegek a kufárokat: husárusnak nevezik és nagyon helyesen, hiszen üzletük nem egyéb, miní mézárszék, aminek a világ minden részében van fiókja. Transzvalba úgy küldik a szegény leányokat, mint a postai csomagot, Melbournban bezárják őket, Cirkassiában egyszerűen elrabolják, mint a marhákat és a nemzetközi tárgyalások folyamán oly adatok merültek fel, hogy a ki hallja, abban kétség támad az iránt, vajjon a XX.-ik század hajnalán avagy a középkorban élünk-e?

Doktor Ismail Kemal Bey volt török császári ezredorvos hozta a konferencia elé a szerencsetlen cserkeszleányok sorsát, kiket a huskereskedők teljesen olyba vesznek, mint a vadállatot. Sehoh a világon ugy nem virágozik a leánykereskedés, mint a török biródalomban s a szép cserkeszleányok képezik a legkeresettebb cikket. A szultán háremében hatszáz rabnó között háromszáz cserkeszleány.

„Kiváltképen az orosz kormányt szolítom fel — mondja Kemal Bey — mint a muzulmán Cirkassió birlalóját, s követelem, hogy s üntesse meg az e vidéken annyira uralgó leányvásárt. És kérem e kongresszus minden nemzetbeli képviselőjét, hassanak oda, hogy megvédjük az emberiséget, hogy megmentsük ezt a számtalan fiatal leányt a torturától, örök börtöntől, s azokat a szegény, szerencsétlen kisfiukat a legborzasztóbb csonkítástól — egy szóval könyörgöm az értekezlet előtt, törölje el e vérfoltot, ami meggyalázza a keletet épen ugy, mint az egész művelt világot.”

Dreyfus Ferdinánd ez értekezleten a leányvásár megszüntetésére egy törvénytervezetet nyújtott be, ami így kezdődik: „Az aki egy kiskoru leányt az erény utjáról leszédít — —“ tehát csak kiskoru leánynyal tilos a kereskedés, mivel szemben Feuilloley semmitőszéki főügyész a pétervári nemzetközi értekezleten azt proponálta, hogy a csabító — akár kis- vagy nagykoru az áldozat — mindenkor büntetve legyen, hiszen; ha a leánykereskedőnek joga lesz spekulálni a kiskoru leányokkal, akkor módot fog találni a nagykoruak nagykorúsítására, mint ahogy a szerelem kufarai módot leltek arra, hogy a már elveszített erényt helyreállítsák.

A leány kereskedő ravasz kópé — mondja Feuilloley — s mindig fog találni tanut és okmányt, ami áldozata nagykoruságát bizonyítja. Rendelkezzék a nő szabadon a személyével, de a csabító, a kufár vegye el szigoru büntetését, akár mily koru is az áldozata. A nagynevű ügyész szerint még így is egész tömege marad az oly eseteknek, ahol a czinkost nem érheti el a törvény keze. Számtalan esetet tud, hogy a közvetítő asszonyokhoz egy régi vendége ajánlott egy szép fiatal uri asszonyt, aki pillanatnyi pénzzavarban az öngyilkosság küszöbén áll; még arczképet is csatolt az ajánlathoz.

A kufárné természetesen siet meghívni a kétségbeesett hölgyet, hogy látogassa meg s ő megmenti. A mentő szó itt talán nincs helyén, de ennek daczára a látogatás a kellő eredménnyel jár s maga a kufárné nem sejtí, hogy ilyenkor épen maga a férj vagy a szerető volt a husárus, a jogszerű czinkos, a kit törvény nem sujthat, mint a

hogy nem sujthatja a kis kórsta leány, az utolsó sorban tánczoló kis patkány anyját, aki leányát egyenesen arra nevelte, hogy kellő időben értékesítse bájait. És itt önkénytelenül is felmerül a kérdés volna-e mód megmenteni a szegény leányokat, akik napról-napra kénytelenek küzdeni a legundokabb kerítő: a nyomor ellen: türni annak csabításait szüntelen, míg végre megesik a legtisztább erény is? For-e támadni egy jótékony intézet, mely otthont, családot, mentsvárat nyujt az elhagyott inséggel küzdő leányoknak? Bizonyára az lenne a legnemesebb intézménye az uj századnak,

A Csokonai kör és az országos irodalmi szövetség.

A Csokonai kör tegnapi választmányi ülésének legfőbb tárgya volt a Petőfi társaság körlevele, mely az irodalmi körök egyesítését hirdeti és a mely a Csokonai kört is felszólítja, hogy küldötteivel vegyen részt a Budapestben jan. 6-án tartandó országos értekezleten. A rendkívül fontos kérdést első sorban Géresi Kálmán ismertette, de hozzá szólott a választmányiak majdnem minden jelen volt tagja, így Bakonyi és Dobieczy orsz. képviselők, Komlóssy Arthur a kör alelnöke, dr. Tüdös János főtítkár, dr. Ferenczy Gyula, dr. Boldizsár Kálmán, Kardos Albert titkár. Az országos irodalmi szövetséget minden felszólaló feltétlenül szükségesnek tartja, csak arra nézve oszlottak meg a nézetek, hogy a megalakítandó szövetség micsoda célt szolgáljon első sorban. Dobieczy az irodalmi szövetség legfőbb hivatását abban látja, hogy a végeken veszélyeztetett magyar társadalomnak legyen gyámolítója nemzeti műveltségében és nyelvében, míg Kardos Albert és mások főképp az irodalmi műveltség terjesztését, az irodalomnak nemzeti irányban való fejlesztését óhajtanák a szövetség céljául kitűzni.

Hosszabb érdekes eszmecsere után a választmány abban állapodott meg, hogy örömmel üdvözli a Petőfi társaságot az országos irodalmi szövetség tervezése alkalmából, a Petőfi-társaság által összehívott értekezleten két követéssel részt vesz, de ezeknek utasításul adja, hogy a megalakulás előtt határozott működési tervet követeljenek, továbbá, hogy első sorban az irodalmi célokat hangsúlyozzák, végül hogy a Csokonai-kör belső önállóságát sértetlenül fentartsák.

Ilyen feltételekkel nemcsak azt ígérhetik meg, hogy a Csokonai kör készséggel belép az országos szövetségbe. hanem kilátásba helyezhetik, hogy a Csokonai-kör anyagi áldozatot is vállal a közös célok előmozdítására.

A választmány a Csokonai-kör képviselőivel Komlóssy Arthur alelnököt és Kardos Albert titkárt bizza meg.

A választmányi ülés ezenkívül még több jelentést tudomásul vett és számos apró folyó ügyet elintézett. — Megemlítjük, hogy a tagok száma örvendetesen emelkedik.

NAPI HIREK.

Istenitisztoletok.

Uj év első napján d. e.: Nagytemplomban: Dicsőfi József lelkész, Kistemplomban: Szabó Bertalan püspöki káplán, Ujtemplomban: Csighy Andor s.-lelkész, Ispotályban: Könyves Tóth Kálmán lelkész, Szegényházban: Hajdu Zsigmond püspöki titkár. Csapókerti imaházban: Kovács János népisk. felügyelő.

Uj év napján az ág. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes.

Ujév küszöbén.

Ismét az idők forgatagába enyészett el életünkben egy viszontagságos, kevés örömföl, sok csalódástól megterhelt esztendő. — Lelkünk a bosszuságnak és reménykedésnek szürke érzelmei töltik el, — mire egy-egy évet színről színre a maga teljes egészében megismerünk: bucsut kell mondanunk neki — „Isten hozzád“-dal válnunk, mindörökre válnunk kell tőle.

A visszaemlékezésből és az elmúlt események fölötti versengésből minden tovatünő Ó év méltán követelheti a maga osztályrészét. Ettől sem tagadhatjuk azt meg. Ismét megérkeztünk a komoly zárószámadás végső perceinek küszöbéhez egy küzdelmes hosszú év után. Hiszen még most is — meg nem valósult édes álmok foszlányai, jogos igényeknek ki nem elégitett szemrehányásai, érdemtelenség és méltatlanok letarolt borostyánkoszorui, kárörvendők szemérmetlen örömjongásai festik szanalmas szíre az Ó évnek örökké lehunyó végső tekintetét . . .

De az elmulás, a bucsuzás sivár perceit megédesíti nekünk valami; a mit a bucsuzó év lelkünkben, szívünkben ki nem téphet, magával tölünk nem ragadhat, — ez a valami az emberi élet hü kísérlője: a reménység . . . Talán szebb és örömteljebb lesz a jövő mint a minőnek a multat mondhatjuk és ennek zárószámadása kellemebb, boldogabb lesz talán . . . ?

Oly megbecsülhetetlen, drága kincs nekünk ez a remény! Biztató szavai — ha csalák is — olyan édesen csengenek szívünkbe s oly mámorítóan elringatják lelkünket . . . Hátha mindent jóvá tesz az uj év, a mit az Ó év elmulasztott . . . Hátha szebb életet és régóta hiába várt jólétet derít a magyarra . . . hátha megvalósul az a minden év küszöbén elhangzó jó kívánság:

— Adjon Isten a magyarnak boldog uj esztendőt?!

(k.-p.)

Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke.

Következő közérdekű és fontos értesítést vettük az 1903 ik évi országgyűlési

képviselő választók névjegyzékének összeállításáról:

Az országgyűlési képviselő választók 1903 évre érvényes állandó névjegyzéke összeállítván, annak egy hiteles példánya az 1899: XV. t. cz. 150 §-a értelmében Lestyán Adorján kir. közjegyző urnál (Szt. Anna utca 7. sz. a.) helyeztetett el, akinél bárki a névjegyzék teljes, vagy kivonatos másolatát a szabályszerű díjak lefizetése mellett megszerezheti. Debreczen sz. kir. város központi választmányától 1902. Deczember 30-án.

A városi tisztikar bucsuja a polgármestertől és a főjegyzőtől.

Debreczen város tisztikara ma délelőtt 11 órakor bucsuzott el a város ösz polgármesterétől, Simonffy Imrétől. A városi tisztikar teljes számban gyűlt egybe, hogy bucsut vegyen a királyi tanácsos polgármestertől, a ki 25 éven át vezette jól s rosszul a város ügyeit, de a hivatalnoktársai iránt miadig jó indulatot és barátságot tanusítva. A polgármesteri szobában gyűltek egybe a tisztviselők, kiknek nevében Komlóssy Arthur érzékeny szavakban bucsuzott el a polgármestertől. A Komlóssy Arthur bucsubeszéde így hangzik:

„Ave Caesar, morituri te salutant“ Igy szóltak a római gladiatorok, mikor az ütközetbe mentek. Talán ram is és e tisztikarból néhányra is alkalmazható ez a mondás. Bucsut jöttünk venni Debreczen városának több mint félszázadon át szolgált tisztviselőjétől, negyed százados polgármesterétől. Hogy miért én bucsuzatom ez érdemes férfiut, annak az a magyarázata, hogy én ezt a tisztet ki kértem, sőt követeltem. Hiszen 25 éven át, hanem is mindég mint tisztviselő, de mint bizottsági tag elégszer tanuja voltam e kiváló férhu önzetlen, odaadással kitartó munkásságának és nem tudtam ellentállani, hogy a tisztviselő kar nevében ne én bucsuztassam el. A tisztviselői kar minden tagja őszinte igaz szeretettel csüggött polgármesterén és ez a szeretet megkönnyíti az en feladatomat. — Kívánom, hogy Simonffy Imre ne szakadjon el még sok esztendeig tőlünk, hanem vegyen részt a törvényhatóság munkájában továbbra is. Ebben a reményben talán vigasztalólag hat az a szomorukép, midőn ezután a polgármesteri szobába belépve nem az ő jóságos ösz fejét látja e város tisztikara. Tartsa meg ezt a tisztikart további szeretetében. Legyen áldott munkálkodásának emléke, éljen még sokáig!

A beszéd elhangzása alatt nem egy tisztviselő érzékenyedett el a válás gondolatára és mikor a bucsubeszéd végszavai elhangzottak, lelkesült eljenzés tört elő az egybegyűltek ajkáról.

Meghatva, elérzékenyedve válaszolt az üdvözlő szavakra Simonffy Imre polgármester, ezeket mondván:

Fogadják azon jóságokért, hogy hivataloskodásom utolsó napján felkerestek, hálás köszönetemet, majd így folytatta tovább: A természet törvényei szerint aminek kezdete, annak vége is van. Én 1847 ben kezdtem hivatali tevékenységemet és Isten kü-

lönös kegyelméből, mint tisztviselő, hosszú időt értem meg. Életem alkonyán köszönöm önöknek szives jóindulatokat, örömmel emlékezem vissza önökre, hiszen közöttünk összeütközés soha nem volt és arra is merék hivatkozni, soha rosszul nem viseltem irányokban. Nem fejtegetem a jövő feladatait, csak annyit mondok, hogy a tisztikarnak nem az egyéni, de a város közérdekét kell szíven viselni. (Vajha így lett volna! Szerk.) Még egyszer hálásan köszönöm jóindulatukat és kérem tartsák meg azt számomra továbbra is.

Hosszantartó eljenzéssel válaszoltak a tisztviselők a polgármester szavaira, majd bucsuzásképen mindegyikkel kezét fogott a polgármester és ezzel véget ért a bucsuzás első része.

A polgármester szobájából a nagyterembe gyűltek egybe a tisztviselők, hogy bucsut vegyenek Komlóssy Arthur volt főjegyzőtől. Az egybegyűlt tisztviselők nevében Vecsey Imre főjegyző mondotta a bucsu szavakat. Beszédében eszéltette a fájdalmat, melyet a távozó főjegyző 6 évi működése alatt hű ápolója volt, kollégialitásnak és mindenkor a legjobb indulattal, jóakarattal viseltetett a tisztviselők iránt. Végre arra kérte, ne maradjon keserűség szívében, távozzék jó emlékekkel és tartsa meg tisztviselő társait továbbra is jóindulatában és támogassa őket működésükben.

A bucsuszavakra Komlóssy Arthur köszönetet mondott a tisztviselőknek, hogy alkalmat adtak neki a bucsuzásra.

Kifejtette ezután, hogy a tisztviselői pályán kevés babér terem, de megnyugvással szolgál neki az az öntudat, hogy városa érdekében önzetlenül munkálkodott. Ujlag kijelenti, hogy keserűségét nem érez szívében. Végül arra kérte a bucsuzókat, hogy tartsák meg barátságukban, jóindulatokban. Komlóssy Arthur ezután kézfogással bucsuzott el mindegyik jelenlévőtől.

Egy derék elvtársról.

Varga kerületbeli elvtársunkról emlékezünk. Juhász István nevű tekintélyes és érdeemes független polgártársunk szinte pártunk jelöltjei közé tartozott a fényes sikerű és diadalmas törvényhatósági bizottsági tag választások miatt, azonban a véletlen tévedés folytán neve kimaradt a lapunkban közölt névjegyzékből. Folkérése folytán szívesen pótoljuk ezt, kívánván, hogy a következő választásnál e muskotályos kormánypárti kerületben diadalt arathasson a derék polgár Juhász István uram.

Barnum, Bailey és Humberték.

Az élelmes Barnum és Bailey ki akarja használni azt a világra szóló szenzációt, melynek hősei Humberték. A vállalat ugyanis elküldötte képviselőjét Humbertékhez s jelentékeny összeget ajánlott fel Humbert Évának, akit már szabadlábrais helyeztek, ha hajlandó seregletükkel tizenegy hónapig Amerikában utazni. Humbert Éva aligha fogadja el e kecségető ajánlatot, hiszen kijutott már neki bőven a szenzációból!

Az elhunyt rendőrtisztviselő.

A Debreczen városi rendőrtisztviselői kar egyik érdeemes, buzgó tagjának elhunytáról,

Kémeri Lajosnak a halálózásáról vettük e szomorú levelet, melyet részvétellel közlünk: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, édes apának, testvérnek, rokonnak, néhai Kémery Mikó Lajos városi rendőr tisztviselőnek folyó hó 29-én, d. u. 1/2 órakor életének 59-ik, boldog házasságának 25-ik évében, hosszú szenvedés után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei folyó hó 31-én, d. u. 2 órakor fognak az ev. ref. szertartás szerint Rákóczy-utca 13. sz. háztól, a Kossuth utczai temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat barátainkat és tisztársait banatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1902. Deczember hó 29. Bánatos neje: Kémery Lajosné, Tóth Magdolna. Gyermekai: Gyula, Vilma. Testvérei: Juliánna, özv. Veres Lászlóné gyermekeivel; Jozefa, özv. Pataky Árpádné gyermekeivel; számos rokonok nevében is.

A „Debreczen“ szerkesztősége és kiadóhivatala

ezuton kíván boldogujévet a lap előfizetőinek, barátjainak és munkatársainak. Egyidejűleg jelezzük, hogy lapunk közelebbi száma szombaton jelenik meg.

Rác Károly és a lutheránusok.

A Rác Károly primás bűvös hegedűje messzire híres mifelénk. Ennek a bűvös-bajos hegedűnek a nótái mellett mulatozott nemrég egy nagyobb lutheránus tarsaság. Lutheránus atyánkfiai valamigyülésre jöttek Debreczenbe és gyűlés után tartanak nagy „áldumást . . .“ Ezen ebédnél hegedült Rác Károly primás a jeles zenekarával és lutheránus atyánkfiainak véréit is pezsgésbe hozták a zamatosabbnál zamatosabb magyar régi nóták . . . Ezen nótázás közben vetette föl a lutheránus atyafiai tarsaságának egyik tagja a kérdést, hogy igaz-e, csakugyan olyan hitet vall a cigány, a milyen a falu hite?

E kérdésben döntnökül Károly primást kértek fel. Károly primás nagy diplomata, tehát hunyorított egyet.

— Van benne valami . . .

Nosza megörültek ennek a kijelentésnek lutheránus atyánkfiai. Örömtől csillogó tekintettel és emelkedett hangon tudakolta az egyik atyafi a szöke barkós primástól:

— Hát lutheránus cigányokat ösmersz-e Károly?

A Rác Károly mosolygós arca fanyar ránczokba huzódott. Savanyodott kedély állapotban felelte:

— Bocsánat nagyságos uram, de lutheránus is, cigány is . . . sok volna a jóból.

A nagybeteg Bartók Lajos.

Bartók Lajos állapotában változás nem állott be. Számosan látogatják a nagybeteg

Szilveszter az Angol Királynőben. HAUER BERTALAN Angol Királynő éttermében nagy és fényes Szilveszter estély lesz.

Magyari testvérek kitűnő zenekara fényes nagy hangversenyt rendez. Az étteremben kitűnő italok, választékos étlap vár a közönségre, mely Hauer Bertalan régi jóhírnevű éttermét nagy szeretettel szokta felkeresni. A gondos tulajdonos ezután még fokozottabb mértékben fog arra törekedni, hogy vendéglőjének elismert kitűnő hira neve emelkedjék és hogy ugy éttermeiben, mint elegáns, tiszta szállodájában a közönség legkényesebb igényé is kielégítésre találjon. Szilveszter estéjén pompás mulatság között fog elbucsuzni a közönség az ő esztendőjétől s felviradva az újévre, ismételten megfog győződni, hogy pontosság, kiszolgálás, tisztaság dolgában Hauer Bertalan vendéglője és szállodája páratlan Debreczenben.

költőt, aki azonban nem ismeri fel barátait. Közvetlen katasztrófától ez idő szerint még nem kell tartani, de a nagybeteg állapota rendkívül vészes. Bartók három nap óta teljesen apatikus; legjobb barátait sem ismeri meg s csak néha néha, az orvososság hatására tér vissza alig egy-két percre az eszmélete. Orvosai, dr. Imrédy Béla tanár és dr. Ullrich Gyula segédorvos naponta többször is meglátogatják s dr. Arányi, a költő kezelő háziorsosa is gyakran felkeresi betegét. A karácsonyi ünnepeket emberfölötti kinok között töltötte a beteg. — Hiába volt tömördek ismerősének vigasztaló levele, távirata és látogatása. Nála volt P. Márkus Emília, Krammer Teréz, Karlovszky Bertalanné, Basch Gyuláné, kik virággal apró karácsonyfákkal lepték meg. Meglátogatta a költőt Jókai Mór, a kit azonnal fölismert s aki megölelte és megcsókolta a beteget, mikor elbucszott tőle. Ott időztek a betegágy mellett: Szana Tamás, Abrányi Emil, Prém József, Naday Ferencz, Bartha Miklós, Szüry Dénes, Koroda Pál, Kampis János, Neugebauer László és a költő unokacséje, Bartók Antal. A nagybetegnek gyomorhaja és előrehaladt szív és vesebaja van.

Két katonarab öngyilkossága.

A péterfia utczai katonai fogházban tegnap délután kettős öngyilkosság történt. Két elítelt katonarab közös elhatározással öngyilkosságot követett el. A rab katonák a 39-ik gyalogezred kötelékébe tartoztak és már régebben be voltak zárva. Ítéletet is hozott felettük a hadbíróóság. A rendes 3 évi szolgálaton kívül még két évet kellett volna utána szolgálniuk. Tegnap délután a két elíteltet több más katonarabbal egy ör felügyelete mellett a pinczébe rendelték fahordesra. A két elítelt, akik már előre összebeszéltek, észrevétlen pillanatban felosontak a pinczéből és az örszobába mentek. — A katonák magukra zárták az ajtót, a náluk elrejtett töltényekkel megtöltötték az ott levő fegyvereket és egymás mellé ülve, melibe lötték magukat. A lövés zajára betörték az ajtót, egyik katona már nem él, de a másik nem halt meg azonnal. Csikos Sándor dr. adta az első segínyt a még életben levő katonának, a ki, mikorra az az ezredorvos is megérkezett, felóra múltán már meghalt. A hadbíróóság szigorú vizsgálatot indított különösen arra nézve, honnan szerezték az öngyilkosok a töltényeket?

A függetlenségi párt ujévi tisztelgése

A függetlenségi párt holnap ujév napján szintén kiveszi maga részét a tisztelgésekből. Első sorban is a párt elnökét, Kovács József polgármestert üdvözlí és mint pártelnöktől bucsuzik tőle. A párt üdvözölni fogja még az elnökség többi kiváló, érdemes tagjait is. A tisztelgések és üdvözlések idejére, sorrendjére délután történnek megállapodások.

A színház új felügyelője.

A tanács munkabeosztásáról tegnapi számunkban adtunk hírt és ennek kapcsán

jeleztük, hogy a tervezet szerint a kulturánácsnok Csóka Sámuel lesz, aki ilyen minőségben a színház új felügyelője is lenne. A munkamegosztást a délután tartandó tanácsülésen eszközlik, de az eddigi tervezet változást szenved annyiban, hogy az adóügyi osztály vezetését veszi át Csóka Sámuel tanácsnok és a kulturaközmívelődési ügyosztály vezetője lesz Szabó Kálmán tanácsnok, — a ki így tehát színházi felügyelő is lesz.

A városi tisztikar tisztelgése a főispánnál és az új polgármesternél.

Debreczen város tisztikara holnap ujév első napján a református nagytemplomban tartandó istentisztelet után — melyen az egész tisztikar részt vesz — tisztelgenni fog az új polgármesternél, ki holnap kezdi meg hivatalos működését. A tisztikar üdvözlétet Vecsey Imre főjegyző tolmácsolja. A polgármesternél végbe ment üdvözlés után az egész tisztikar Kovács József polgármester vezetésével Puky Gyula főispánt fogja üdvözölni az ujév alkalmából.

Somossy a szegényekházában.

A városi szegényekházába néhány nappal ezelőtt új lakó költözött: Somossy Károly, az első budapesti Orfeum megalapítója, a melyet még most is sokan az ő nevééről ismernek. A mixer a hatvanas években a régi Pest kezdett igazi nagyvárossá fejlődni, akkor építette föl a Nagymező-utczaiban a kisebb, rossz hírű mulatók helyébe, a róla elnevezett Orfeumot. A kilencvenes évek elején remek színházat építtetett, a mely talán a legszebb Orfeum Európában. Somossy azonban még nagyobbakat akart. Ugy tervezte, hogy az Orfeumot kiegészíti újabb szárnyépületekkel s e célra szerződéses biztositott magának a szomszédos telkeket. Ezért épült esonkán az Orfeum, két oldalról befogja Nagymező utca és a Mózár utca sarkán fevő bérházat. Erre azonban nem került a sor. Somossy, mint orfeumigazgató csak egy programot ismert: hogy mindig a legújabbat, a legjobbat, legszenzációsabbat nyujtsa közönségének, a költéség kimélése nélkül. Hogy ez volt-e oka anyagi hukásának, vagy pedig az a körülmény, hogy Orfeumának egyik legpazarlóbb habitúje ő maga volt, hiábavaló dolog volna feszegetni. Már hetven estendős volt, a mikor ott kellett hagynia az általa alapított Orfeumot: a melynek akkor már nem ura, csak a bérlőnek, Albrechtnek alkalmazottja volt. De el nem csüggedt, hanem megcsinálta a Király-utczaiban a második mulatót — hitelben. Ez a vállalkozása nem sikerült őt magát a súlyos betegség megtörte s hogy teljes legyen az örömpohár, látnia kellett, hogy hozzátartozói, akiknek nevével szerzett kölcsönt a második Orfeumra, hogyan bűnhődnek miatta. Ez a kettős csapás törte meg véglegesén energiáját s így került a szegényekházába, a tönkrement existenciák utolsó menedékére.

Házasság

Németh András az Arany Bika szaloda új bérlője tegnap esküdtött örök hűséget özv. Vilmos Lajosné sz. Pirándy Rozának.

Ujabb hercegnői szerelem.

A góthai almanak szerkesztőjének a jövőben más dolga sem lesz, mint szerelmes hercegnőket, akik rangon alul mennek férjhez, kitörölni a fejedelmek gyűjteményéből, Bourbon Elvira, Kóburg Lujza hercegnő, Lujza szász trónörökösne és a kevésbbé ismert nevek hosszú sora szerepel már ezen a proskripciós listán. Most pedig úgy lehet, hogy Edvard angol király leánya, Viktória hercegnő is a szerelmes hercegnők sorába fog lépni. Egy londoni távirat azt jelenti, hogy Viktóra beleszeretett Chamberlainnak, a híres miniszternek a fiába és hogy apja, a király ellenzi ezt a házasságot. A királyasszony nem tud élni szerelmese, az ifju Chamberlain Astin nélkül és sürgeti a házasságot. Alexandra királyné rokonszenvez a szerelmesekkel, de a király hallani sem akart a házasságról, eszé ágában sincs leányát hozzáadni a birminghami boltos (így nezezi gunyosan a király Chamberlaint) fiához. Előkelő londoni körökben, ahol már régóta sutognak a dolgról, nagy érdeklődéssel várják a legujabb királyi idill fejleményeit.

Königgrätz bűnbakja.

Neuber altábornagy, aki 1866-ban Benedek törzskarában ezredes volt, a következő érdekes közleményt írta egy katonai szaklapban: „Közvetlen a Königgrätzi ütközet után a vezérkar több ezredes, köztük Tegethofot és engem O mützből Bécsbe rendeltek, hogy Albrecht fng vezérlete mellett részt vegyünk a védelem szervezésében. John tábornoknál voltam. A főherceg megszólított: Kit tart ön főbűnösnek az északi hadsereg katasztrófájában? Így feleltem: Az a bűnös — feleltem — aki Krismanics tábornokot ajánlotta a hadműveletek vezetésére. John tábornok e közben hirtelen meghuzta a kabátomat, de nem tudtam, mit akar ezzel mondani. De a főherceg bosszus arczal bocsájtott el. Alig maradtunk magunkra; John izgatottan mondotta nekem: Szerencsétlen, Albrecht főherceg ajánlotta Krismanicsot! A jelenetet a főherceg sokáig nem felelte el. Néhány évvel később Neuberrel Triesztben találkozott a ki akkor dandár parancsnok volt. A főherceg megsejmlélte Neuber csapatait, majd a dandár parancsnokhoz fordult s nagy nyugalommal beszélgetett vele — Krismanicsról. „Sajnos — mondotta ekkor a főherceg — akkor elfelejtettem, hogy Krismanics 1863-ban sem operált szerencsével, a mikor a velencei fölkelés elnyomását bizták rá.”

Meghalt a gyászbeszéd alatt.

Hajdunánásról tragikus eset híre érkezik. A református templom: elve volt hívekkel tegnap: gyászbeszédet mondott a lelkes Oláh Sándor szücsmester fölött. Ott volt a gyülekezetben az özvegy is, negyvenhét estendős erős, egészséges asszony. Miközben a pap beszélt, az özvegy hirtelen szívéhez kapott és ö s s z e r o g y o t t. — Nyomban meghalt. A hívek megdöbbenve nézték az asszony vergődését s halála híret sajnálkozással hallotta az egész város.

Ujévi és alkalmi ajándéknak

Tisztelettel

Harth Gusztáv

a legtökéletesebb fényképek **Harth Gusztáv műtermében készülnek.** Ugyisint ajánlja a t. cz. tisztviselő uraknak arczképes igazolványhoz szükséges fényképeket a legelőnyösebb árban.

fényképész. Debreczen, piac-utca 34.

Tea-estély.

Az Evang. Felliégylet választmánya elhatározta, hogy febr. 22-én tea-estélyt rendez.

Öngyilkos katona.

A Pavilion laktanyában öngyilkosság történt. Csillag Izidor káplár szolgálati fegyverével föbe lőtte magát és meghalt. Az öngyilkosságot szerelmi bánatában követte el.

Az elvált férj joga és a tartásdíj.

Egy elvált fiatal uri házaspár vitás dolgába szölt bele most érdekes határozattal a b-ügyminiszter. Egy bájos kis leány volt a házasfelek közt az élő kapocs, a gyermek természetesen az édes anya szerető gondviselése alatt van, az apa azonban, s ez is természetes, lemondani vegképen nem tud róla. Olykor olykor látni kívánja a gyermekét és beszélni hogyne szeretne vele. Ugy látszik azonban, hogy a feleség és férj közé gyűlötség is férközött, mert az anya azzal a föltétellel volt hajlandó megengedni volt férjének, hogy a kis gyermekkel érintkezzen, ha a férj pontosan fizeti a tartásdíjat. Az árvaszék gyamügyi bizottságához került a szülők vitás ügye és a hatóság az anya föltételeit elutasította. Ez ellen a fiatal urnő föllebezett a belügyminiszterhez. Bepanaszolta a föllebezésben a miniszternél a férjét, hogy megfelel-e a megítélt tartásdíj fizetéséről. Megengedje-e ő tehát ilyen apának gyermekével az érintkezést? Kérte, hogy erre ne kötelezzék őt. Ez igazságtalanság lenne. Mit gondoltak a miniszteriumban, mit nem, isten tudja, elég hozzá hogy a miniszter arról értesítet e leiratban a közigazgatási bizottságot, hogy az árvagyami hatóság határozatát földoldta a miniszter és az árvaszéket új határozat hozatalára utasította. De hogy milyen határozatot hozzon, arról nincs szó a leiratban. Nincs szó benne arról, hogy a miniszter jogosnak tartja e az anya álláspontját.

A Magyar király kávéház

fényesen kivilágított helyiségében ma nagy Sylvester estély lesz, melyen Kis Gyula zenekara a Vajda Béla budapesti híres naturalista vezetése mellett hangversenyez,

Hölgyek öröme.

Ezrekre menő előismerővel bizonyítja, hogy a legjobb szér a szépség ápolására az általam készített híres dr. Lehman-féle arckenőcs. Egy tégely ára 1 korona, hozzávaló szappan 81 fillér. Poudert 1 doboz ára 1 korona. Csak nevem és arczképemmel ellátott tégelyt kérjünk és fogadjunk el! Kérem egy próbarendelvényt venni. Gyarmati Emil városi gyógyszerháza a Szent Háromsághoz Baján. Viszonteladók nagy kedvezményben részesülnek.

Az „Arany Bika” szálló átvétele.

Tisztelettel értesitem Debreczen város nagyerdemű közönségét, hogy az „Arany Bika” szállót 1903 január 1-én átveszem. Az átvétel első percétől kezdve az összes helyiségek, ugymint a kávéház, az étkező terem, a vendégszobák, külön helyiségek, utcai kimérés, valamint a diszterem zavar-talanul és fennakadás nélkül a nagyközönség rendelkezésére állanak. Az „Arany Bika” összes helyiségeinek berendezése teljesen új; azonban a javítások és átalakítások a mostani téli időszakban keresztül nem vihetők. ezért nyárra maradnak; de ez a vállalatnak a nagyerdemű közönség legfokozottabb igényei kielégítésére való törekvéséből és dékességéből nem gátolja. Kérem a nagyrabe-

csült közönség szíves jóindulatu támogatását. Mély tisztelettel: Debreczen, 1902. decz. 30. Németh András és Társa.

SZÍNHÁZ.**Műsor:**

Szerdán: Két örömnep. Bohózat.
Csütörtökön: délután Niobe operette.
Este: A föld. Szinmű.
Pénteken: Rip van Vinkle. Operett.
Szombaton: Niniss, énekes bohózat.
Vasárnap délután: Náni, népszinmű.
Este: Magdolna paraszt tragédia.

Színházi hírek.

Szíveszter estéjén Schönthan Ferencz és Kadelburg Gusztáv 4 felvonásos pompás bohózata a két örömnep került színre 6 órai kezdettel „é” bérletben a bohózat jobb szerepeit ezutal is Hannel Aranka Jeszenszky-né Izin, Csige Ilonka Pataki Béla Palágyi Lajos, Farkas Béla és Szilágyi Aladár játszottak.

Uj év első napján két előadás lesz színházunkban, délután Pásztor Árpád és Stoll Károly operettje a „Niobe” kerül színre felhelyárral, este pedig „A föld” című színmű kerül színre.

Pénteken kerül színre Plaqueette Róbert szép zenéjű operettje a „Rip van Vinkle”, melynek a főszerepeit Aldor Juliska Krémerné Lili, Havasi Szidi, Mezei Andor, Krémér Jenő, Nagy Dezső, Virágháti Lajos, Vámos Jenő játszották. A kis Lisetet Irmái Etus és a kis Andrient Szabó Gyuluska fogja játszani,

Innét-onnét.

— Deczember 31. —

Az esztendő utolsó napján a tegnapi, az utolsóelőtti napra gondolok vissza.

Pusztaságon haladt keresztül a vasut, midőn János barátommal Hajdu böször mény felé igyekeztünk. — Valahol ott a zeleméri csonkatorony fele a vasuti töltés mentén tört havas, olvadásos mezei uton ötlovas terhelt koci pihentetett.

Néhány ringyes-rongyos butordarabbal, edényekkel, gabonával tele zsákkal volt rakva a koci, melynek tetején, a holmik fölött, gyenge gunyás asszonyka, apró gyerekek, kis fekete kutya kuporogott.

Ez cseléd költöztetés volt. Belesajdult a lelkem, midőn láttam, hogy magyarföldön a magyar földmives embernek ilyen rongyokból és ronesokból áll az összes vagyona. Magyar föld, kövér magyar föld mégis ezek a te munkás katonáid, kik verejtékkel, vérel áldoznak érte.

Magyar föld urai vegyétek lelketekre ezeknek a testvéreknek a sorsát, mert addig nem érünk boldogabb uj esztendőt, satnyulni, pusztulni fog ez a nemzet, az én, a ti, a mi nemzetünk.

Majd az öreg hajdufészekben is körültekintettünk. Vajha sok ily meleg tanyája volna még a magyarnak, a röghöz kötött kis embereknek, ekkor havas téli napon nem kerülnének szemünk elé annyian az

országutak szélén pihentető, ringy-rongyival költözködő nyomorultak, kik testvéreink miénkünk . . .

Mostoha testvérek!

Boldogabb újévet a magyarnak!

nemes Portörő Kelemen.

Ocskay rabbinusa.

A Nagyváradból olvassuk: Akik a kurucz idők történetét ismerik, tudják bölesen, hogy Rákóczy fejedelem táborában nem akadt zsidó rabbinus a hetyke kurucz legények lelkének istápolására. Amit azonban mindenki tud, nem kell okvetlenül egy tenoristának tudnia, minthogy a tenoristának privilegiuma van arra, hogy többek közt amaz idők históriájában ne legyen járatos. A szinpad népei is tisztában vannak a dolog részével s így könnyű volt megtréfálni Kalmár Bélát a gyerekarczu kis tenoristán, akinek legujabb ugrásán sokat nevetnek most a kulisszák mögött.

Az Ocskay brigadéros legutóbbi előadásán történt a tréfa. Kalmárnak a pap szerepét osztották ki, aki utolsó útjára, a vérpadra kíséri szegény Taricsot. A fiók tenoristával elhitették a gonosz kollegák, hogy Tarics vitéz az izraelita vallás kötelekébe tartozott, s így természetesen zsidó rabbinusnak kellett őt kísérnie. Lehurrogta hát Kalmárt, mikor csupasz arczczal, reverendában jelent meg a szinfalak közt jelenésére várva.

— Hamar ragasszon szakállt! — rivalt rá a rosszmájú Bérczi — siessen mert fölírják!

A boldogtalan lázas sietséggel futott vissza az öltözőbe, s kis vártatva már hosszú veres szakállal, két hunczutkával jelent meg a kollegák elképzelhető mulatságára. Somogyi szinigazgató, aki szintén be volt avatva a kópéságba születt rémullettel csapta össze a kezét, mikor Kalmárt megpillantotta:

— Szerencsétlen mit csinált! Csak nem akar rabbit játszani?

A szegény fiu lemosta rött szakállát s fenyegető dünyögés közben újra felöltötte a papi talárt. Ezenközben erősen megzörgették az ajtaját:

— Szaladjon, következik!

Rohanni akart a szinpadra s csak ámult-bámult, hogy a társai karhatalommal tartották vissza. Bent ugyanis a közönség előtt egyik kóristaféppen akkor mondta el az ő pár szavas szerepét.

Száztíz éves cigányasszony.

A pestmegyei Pilis községben karácsony napján meghalt egy vén cigányasszony, aki ez év őszén töltötte be a száztizedik életévét. A cigányasszonyt Rafael Károlyné Kolompár Borcsának hívták, aki nemesak ritka nagy kora miatt volt érdekes egyéniség, hanem amaz események miatt is, melyekben a vén asszony résztvett.

Első sorban is állandó lakása volt Pilis községben, honnan soha életében ki nem mozdult, ott született, ott élt s ott is halt meg. Élő tanuja volt a híres Beleznay grófok hatalmának s látta, mint mentek azok tönkre s mint bomlott szét a hajdani óriási uradalom s vele az érdekes család. A vén banya fiatalkorában feltűnő szép volt s a sudár alaku, rózsás arczu s villogó bogár

szemü cigánylányt a falubeliek állandóan környékezték. Szemet vetett rá az egyik hóhortos gróf Beleznay is, aki feleségének a megalázására egy nagy vacsora alatt, melyen jelen voltak a környék, a Pestmegye előkelő nemzetségei, a szép Borecsát kiöltöztette s a vacsora alatt maga mellé ültette. Az elhunyt cigányasszony a gróf e hóhortjára egész életén keresztül büszke volt.

Borecsa asszony vénülésekor legveszedelmesebb alakja lett a községnek s környékének, ő volt a középpontja a rabló cigányhadnak, afféle vajdaszerepet töltött be. A pandurvilág, majd később a csendőrség folyton szemeltartotta, de sohasem tudtak semmit sem rábizonyítani, oly ügyesen el tudta háritani a gyanút magáról. De cigány sem találkozott, aki valaha Borecsát elárulta volna.

Még egy büszkeségéről beszélt az öreg cigányasszony, amely a szabadságharc alatt történt vele, akkor ugyanis, mikor az osztrák hadsereg egy százada Pilis körül czirkált s már majd hogy rá nem akadtak az irdai erdőben táborozó honvédekre. Borecsa asszony az osztrák katonák szállásához furakodott s az osztrák kapitány poharába alomport hintett.

A kapitány rögtön elaludt az álomportól s öntudatlan állapotban maradt három napig. A bűbajos ital készítésének az éjszakáján aztán hirtelen félreverték a pilisi lutheránus templom harangjait s torkuk szakadtából kezdték ordítani: *I t t v a n n a k a h o n v é d e k!* Az osztrák században erre lecsapott a fejtelenség s ki merre tudott, arrafelé futott. A kapitány azonban ott maradt, megkötözték s így zállították a magyar táborba.

A száztíz éves cigányasszonyt, noha katolikus volt, egyházi szertartás nélkül temették el. A falusi tót asszonyok állták körül a ravatalát, s lutheránus egyházi dalokat énekeltek felette. Két hatalmas cigány aztán vállára vette a koporsót s a falusi nép s a környékről összegyűlt cigány karavánkísérete mellett elföldelték az öreg Borecsát a katolikus temetőben.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erekmann—Chatrián elbeszélése után fordította: **ifjabb Móricz Pál.**

Szivdobogva néztük a gárda kemény felvonulását. Ismét Ney tábornagy állott a rohamoszlop élére, mint mikor előbb a vérteseket vezette. Maga a császár is tisztában volt azzal, hogy Neynél senki jobban nem vezeti a gardát. Csakhogy előbb kellett volna a gardát rohamra parancsolni, mikor még a vérteseink is teljes erővel harcoltak; ekkor győztünk volna. Ámde a császár, mint a tulajdon husából való húst szerette a gardát. És ha öt nappal később a gardája Párisban oldala mellett állhatott volna, akkor Lafayette és a többi szenátortársak nem csapták volna le a trónról; ámde már ekkor nem létezett a gárda.

Azért is halogatott annyira, hogy a gardát is tűzbe küldje. Nagyon is reménykedett, hogy már a pompás lovasság mindent szétugrat, keresztülgázol, midőn Ney vezeti őket. De meg reménykedett abban is, hogy az ágyudörgés Grouchy-t is előcsábitja a harminczkétezer emberével. Inkább ezeket küldte volna tűzbe a gárda helyett. Az efajta harmincz-negyvenezer katonát

könnyű pótolni egy újabb ujonczozás által, hanem ilyen gárda neveléséhez legalább is huszonöt esztendő és ötven győzelmes csata szükséges. A ki ennyi időre át küzdi, edzi magát a katonák sorából, annak a legjavából származott a gárda.

Most hát mégis a gardára került a sor. Ney, az öreg Friant és még három vagy négy más veterán lovagolt elől. Minden szem rájuk tapadt. Minden egyéb mast, ágyudörgést, puskaropogást, a sobesültek jajordítását felejtettük. De nemsokára következett a döntő percz. Az angolok is felfogták, hogy most következik az utolsó, a döntő fordulat, azért minden haderejüket összevonták a mieink méltó fogadására.

Szinte azt hihettük, hogy a mi balszárnyunk felől üres elhagyott a csatamező. Ott nem lövöldöztek, vagy mert fogytán volt a lőszer, vagy mert az ellenség most rendezkedett az újabb csatarohamra. Bezzeg jobb felől, Fricheumont irányában annál inkább növekedett, viharzott az ágyuzás. A harc tüze mintha ott központostul volna. Alig mertünk rá gondolni, hogy a poroszok most támadnak ugyanarról és így ismét egy hadsereggel több azoknak száma, akik pusztításunkra törnek!

Iszonyatosan lesújtó gondolat lett volna ez, de ugyanakkor egy vezérkari tiszt villám sebosen rugtatván el előttünk, azt kiáltotta: — Grouchy . . . — Grouchy tábornagy jön!

Ugyanekkor fordult a négy gárda zászlóalj balról az országutra, hogy a gyümölcsös kert mögött vonulván fel, kezdje a döntő rohamot.

— Folyt. köv. —

Nyilttér.

Debreczen város nagyérdemű közönségének, a tisztelt sajtónak, jóakaróimnak és barátainak

boldog ujévet kívánok.

Tartsanak meg jó emlékekben — mint szintén én is kellemesen emlékezem mindig Debreczen nemes városára.

Tisztelettel
Angelotti Vilmos
igazgató.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa Utócai
Debreczen, Kistemplom-bazár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint jelentékeny árszállítással

nagy ujévi vásárt
rendezünk.

Csakis elsőrendű jó minőségű áruk kerülnek eladásra, ugymint: **a legújabb őszi és téli ruhaszövetek, mosó bársonyok és velezek, ruha és blouz-selymek, haraszt-kendő és sálak. Szőnyeg, függöny, butorszövet, pokrócz, ágy-és asztalterítők. Uri divatczikkek, közelők, esernyők, nyakkendő, ingek. Normál (Jäger) ingek, nadrágok, harisnyák.**

Határozott árak. Előzékeny kiszolgálás.

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező **legolcsóbb árakban.** Maradékok féláron.

Csak tiszta darált kávévet vegyünk

1 deca tea 3 kr., nagyüveg igen jó rum 22 kr., egész szemü hurka rizs 14 kr., hófehér só 12 kr., 1 klg. szép nyers kávé 1 frt, 1 liter prima szagnéiküli szalon petroleum 12 kr. Minden legolcsóbban beszerezhető Rosenthal Sándornál Csapó-utca 16. sz.

10. Egy nagy 10 kros petroleum forrás megeredt a Neuman és Weisz cégnél Hatvan-u. 5 sz.

Mit vegyünk

férfiaknak ujévre?? Határozottan legalkalmasabb ujévi ajándék egy szép, valódi tajtek pipa, vagy szipka, melyek rendkívül nagy választékban és jutányos árban kaphatók a le jobb hírnének örvendő Schwartz Dániel művezető vezetése alatt levő tajtek-pipa metsző üzletben, mely eddig a Bikában létezett és ez idő szerint a városházával szemben a „Debreczen süresarnok” mellé helyeztetett át.

Eladó vagy kiadó.

A vasut és csolnakázó tö mellett gyárhelyiségnek, ipartelepnek alkalmas új épület, ugyanott lakások is kaphatók. Értekezhetni Kétmalom-u. 11.

Uj! Czimbalom Uj!

Pedálos 75 forinttól feljebb.

Legújabb találmányom zongora **vasszerkezettel. Zongora tiszta csengő hangú 10 évi jótállás, 3 havi ingyentartás.** 2 évig sem kell hangolni, részletfizetés. **Mindenféle hangszereket** nagy választékban tartok és azok alkatrészeit, kitűnő **hegedű és czimbalom hurrok,** czimbalom fevjott hur 1 drb. **9 krajczár** saját műhelyemben készült. Javitásokat művészi szakértelemmel bármilyen hangszert a legkomplikáltabbat is felelőség mellett készítek. Régi hangszert veszek, vagy becserelek.

Becses pártfogását kérve,
tisztelettel

Komáromi M.

műhangszer készítő.

Hangszert terem főtér 41. Első em. főtözsdevel szemben.

Havanna Rum,

mely

ADLER ÉS GOLD

császár és királyi udvari szállítók által **KASSÁN** kerül forgalomba, az elismert **legjobb és legolcsóbb**

t e a r u m.

Kapható: minden füszer és csemege üzletben.

E rum utóbbi időben silány áruval való gyakori utánzásnak van kitéve, miért is a t. teakedvelő közönség törvényesen védett czimkéire figyelmeztetik.

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

Csúsz, köszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon **házi kúrát** a póstyéni iszappal, mely a házi orvos kezelésében minden gyógyszert felülmúl. 5-10 kg. iszap, 10-20 üveg hévízzel egy kúrára elegendő.

Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld a fürdőigazgatóság.

Az új szőnyegházban

feltűnő

olcsó occasio eladásra

kerülnek:

Futó és pamlag szőnyegek
Függönyök
Ágy és asztal terítők
Butorszövetek
Flanell takarók és
Lépokróczok.

(5)

Bosznay J. és Társa

új szőnyegháza

DEBRECZEN Kossuth-u. 11. Zádor ház.

Táncziskola megnyitás.

Van szerencsém a polgár családok tudomására hozni, hogy f. hó 7-ikén, szerdán a

polgári táncziskolát

s 13-ikán, kedden pedig az

iparos táncziskolát

megnyitom a „Korona” című tánczteremben
Csapó-utca 17 sz.

Tandij: 5 forint. Zenedij: 2 forint.

Maradtam tisztelettel

Schaf János

táncztanító.

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy

**saját gyártmányu
finom liszteink**

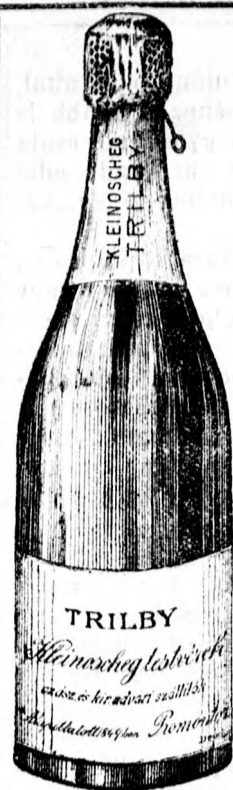
a már közismeretű számok szerint -- úgy a Simonffy utcai fő, mint a fiók üzleteinkben állandóan kaphatók.

Teljes tisztelettel:

Gémes Ferencz és társa

orosházi házi kenyér sütőde.

Telefonszám 32.

TRILBY

kitűnő

pezsgő

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

cs. és kir. udvari

szállítók

Budafok.

Értesítés!!

ADLER SIMON

rőfős és divatárú üzletéből

Debreczenben, Kossuth-u.

Van szerencsém a n. é. vevő közönséggel tudatni, hogy a közelgő újév alkalmából üzletemben az aruraktáram tulmózottsága miatt az összes

női és férfi ruhaszöveteket

teljesen

gyári áron

fogom árusítani.

Ezen kedvező alkalom kihasználását ajánlom

tisztelettel

ADLER SIMON.

Prelovsky András

elsőrangú katona és polgári szabó üzlete. — bel- és külföldi szövetek, hadi felszerelési cikkek nagyválasztéku raktára

DEBRECZEN, Kossuth-utca 4 szám.

Elvállal a legújabb szabásu és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai, vasuti és sport egyenruhákat, polgári öltönyöket, magyar, disz- és viselő ruhákat, papi reverendákat, palástokat és fővegeket stb. a legjutányosabb árak mellett készítek. Gyászöltönyöket vidéki megrendeléseket 24 óra alatt elkészít.

Tényleges és tartalékos tiszttek

a legegánsabban, szabály szerint, kiváló olcsó árban felszerelteknek. Az anyag jó minőségéért, előírás szerinti elkészítéseért felelősséget vállalok.

Árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálom.

Miért szenved ön??

Hiszzen önnek gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas opeátiót is elkerülheti, ha a

valódi

THIERRY A.-féle Centifolia kenőcsöt

használja, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalom enyhítésében utólérhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknek, vágás, szurás, lővés és ütés által előidézett sebeknek; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgöyülés, a lábnak járás közben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugas stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással postadíjjal együtt 3 ko. 50 fil. Temérdek elősmerő levél megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve.

Gyógyszerész A. Thierry balszam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólérhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobbnem árt a szérnek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletben e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett tartalmatlan szerből. A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Czim:

Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

